

Stiklestad Nasjonale
Kultursenter

DER FORTELLINGER MØTES

UTVIKLINGSPLAN FOR AVDELING
LEVANGER FOTOMUSEUM
2022 - 2025

Innholdsfortegnelse

6

Innledning

8

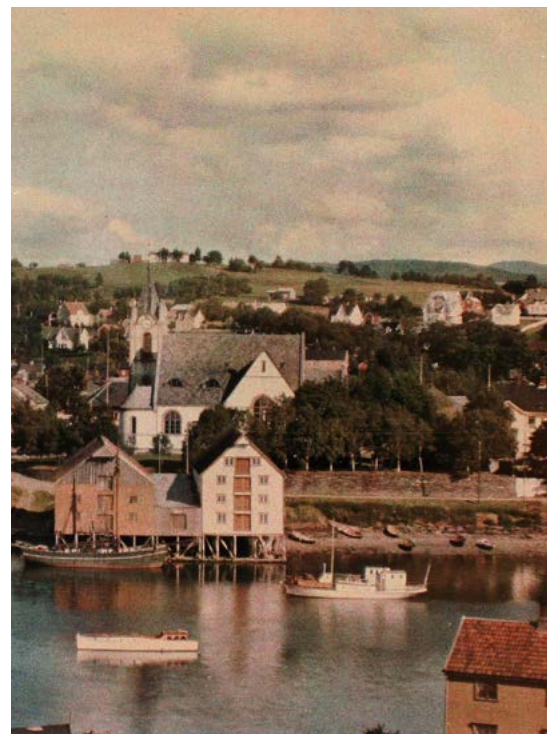
“Der fortellinger møtes” utviklingsplan for SNK

- 8 Museumsfellesskapet Stiklestad
Nasjonale Kultursenter (SNK)
- 9 SNKs museumsfaglige plattform
- 10 SNKs verdier
- 11 SNKs strategiske satsningsområder,
de fire s-ene

12

Utviklingsplan for Levanger Fotomuseum, innhold og varighet

- 13 Demokrati og fotografie
- 13 Hvordan bidra inn i et livskraftig
demokrati
- 14 Arbeid med utviklingsplanen
- 14 Personalressurs og frivillighet
- 15 En plan for fornying

16

Fokusområder og delplaner for Levanger Fotomuseum i planperioden 2022-25

- 17 Levanger Fotomuseum,
utvikling av besøksstedet
- 17 Levanger Fotomuseum
– et Trøndelag Fotomuseum?
- 17 Talerstolsatsningen samfunnsdialog
og samskaping i Levanger
Fotomuseum
- 18 Digital strategi og satsning,
tre delplaner
 - 18 - Delplan 1 digitalt født fotografi, prioriteringer inn i framtida
 - 19 - Delplan 2, konservering og digitalisering av de analoge samlinger, prioritering av samlingene
 - 19 - Delplan 3 Digital tilgjengeliggjøring og digital formidling
- 19 Nasjonaljubileet 2030, nasjonal og internasjonal satsning

20

Utføring av fagprosjekt i planperioden 2022-25

- 21 Blikk for kjønn – Kjønnsperspektiv i en nyere studiesamling
- 22 Olga Anderson – en kvinnelig fotograf
- 23 Det 3-årige prosjektet med støtte av Kulturrådet, sørsamiske motiv i fotografisamlingen til Levanger Fotomuseum
- 24 DKS, og annet kursrettet formidling
- 24 Den kulturelle skolesekken, kommunalt tilbud
- 25 Den kulturelle skolesekken, fylkeskommunalt tilbud videregående skole
- 25 Fotolinja Sund folkehøgskole
- 26 Kulturskolen i Levanger
- 26 DKSS – Den kulturelle spaserstokken

- 27 Samarbeid med universitetene
- 27 Samarbeid med Falstad
- 28 Teknologihistorie
- 29 Forvaltnings- og sikringsprosjekter
- 29 Revisjon av samlingen etter firmaet Renbjør
- 30 Nytt fotomagasin
- 30 Kjemilaboratoriet
- 31 Arbeidsområder som må reduseres i planperioden

Innledning

Hva er Levanger Fotomuseum

Levanger Fotomuseum i Levanger kommune er et kulturhistorisk fotomuseum med en bred portefølje. Museets samling består pr. tiden av ca. 600 000 negativer og inkluderer en av Norges viktigste samlinger av tidlig fargefotografi; den unike samlingen etter kjemikeren Harald Renbjør, pioner i fargefotografi. Levanger Fotomuseum er fylkesansvarlig for fotobevaring i norddelen av Trøndelag, og har fotografier og gjenstander fra flere kommuner. Det er det andre rene fotomuseet i Norge, ved siden av Preus.

Hvem er Levanger Fotomuseum

Levanger Fotomuseums andre store verdi er museets stab. På Levanger fotomuseum vil det til enhver tid jobbe mennesker som er museumsfaglig kompetente i feltene forvaltning, formidling og kunnskapsbygging. De vil være godt kvalifisert til å anerkjenne fotografiets estetiske, tekniske og historiske sider som fysisk objekt og kommunikasjonsform. Staben vil være god og bevisst på spenningsfeltet mellom det analoge og det digitale, og ha for øye viktigheten av å skape en god forbindelse mellom forvaltning og formidling. Levanger Fotomuseum vil som institusjon strebe etter at medarbeidere og samarbeidsparter skal være i stand til å reflektere rundt fotografiets materielle og immaterielle sider. Staben skal ha god kunnskap om samlingen og være teknologisk oppdatert.

“Der fortellinger møtes” utviklingsplan for SNK

MUSEUMSFELLESKAPET STIKLESTAD NASJONALE KULTURSENTER (SNK)

«Der fortellinger møtes» er museumsfellesskapet SNK sin utviklingsplan. Planen ble utarbeidet gjennom bred intern involvering i 2020 og vedtatt i SNKs styremøte i desember samme år. Planen slår blant annet fast at SNK skal kjennetegnes av et sterkt fellesskap kombinert med fokus på enkeltmuseenes egenart. 2021 har blitt brukt til å utarbeide stedlige utviklingsplaner for SNKs fem museer. Disse bygger videre på fellesplanen og forener tankegodset derfra med hvert enkelt museums egenart. Målet er slik å utarbeide et helhetlig sett av planer som både videreutvikler museumsfellesskapet SNK og styrker de fem museene sin egenart.

SNKs museumsfaglige plattform

Hva et museum skal være er et tema som har vært, og fortsatt er, omdiskutert. Siden 1970-tallet har den såkalt nye museologien utfordret den tradisjonelle gjenstandsorienterte museumstenkingen. Resultatet er endring hvor fokus har skiftet fra gjenstand til menneske og dermed til ulike materielle og immaterielle spor etter mennesker og samfunn. Parallelt har man sett et forsterket mangfoldsfokus. Historien med stor H har blitt erstattet av historier, monologen har blitt utfordret av dialogen, læring har fått selskap av refleksjon. Utviklingen oppsummeres ofte som en vektlegging av museenes samfunnsrolle og kulturarvens samfunns- og samtidsrelevans. I tillegg til den store innholdsmessige endringen, har denne utviklingen to viktige konsekvenser for dagens museer. Den første er en pågående internasjonal debatt knyttet til ICOMs museumsdefinisjon: «Et museum er en permanent institusjon, ikke basert på profitt, som skal tjene samfunnet og dets utvikling og være åpent for publikum; som samler inn, bevarer/konserverer, forsker i, formidler og stiller ut materielle og immaterielle vitnesbyrd om mennesker og deres omgivelser i studie-, utdannings- og underholdningsøyemed.» Selv om man per 2020 ikke har blitt enige om en ny definisjon, er store deler av museumsverden enige om at den nåværende definisjonen må revideres for å speile og inspirere nåtidens museer i større grad. Den andre konsekvensen er et stort sprik i hva ulike aktører og grupper assosierer med og forventer av et museum. Disse ulike tolkningene skaper potensielt et krevende landskap for museene å operere i. Denne sammensatte og pågående debatten om hva et museum skal være, har resultert i et forsterket behov for at hvert enkelt museum har et bevisst og aktivt forhold til sitt samfunnsoppdrag. SNK har derfor valgt å utvikle en felles museumsplattform. Plattformen inneholder vår visjon, våre verdier og essensen av vår felles museumsforståelse og ambisjon som samfunnsaktør. Den skal være fundamentet for hele vår virksomhet, og dermed også for utviklingsplanens tre delplaner.

Plattformen lyder som følger: SNK består av museene Stjørdal museum Værnes, Levanger Fotomuseum, Stiklestad Nasjonale Kultursenter, Nils Aas kunstverksted og Egge museum. Vi arbeider med kulturarv som har en tidsdybde som spenner fra fjern fortid til nåtid og med historier av lokal, regional, nasjonal og internasjonal betydning. Verdien av avdelingenes egenart står sentralt i vår virksomhet. Samtidig knyttes SNK sammen av vår felles forståelse

av hvilket museum vi skal være - for, i og sammen med samfunnet. Vårt arbeid skal bygge på ICOMs etiske retningslinjer, UNESCOs kulturkonvensjoner og FNs bærekraftsmål. Vi skal være en sterk museumsfaglig stemme i tett dialog med resten av samfunnet. Vi skal løfte samfunnets mange stemmer og fortellinger. Vi skal bruke vår kunnskap og kompetanse til å ivareta og synliggjøre kulturarvens ulike materielle og immaterielle avtrykk. Vi skal bidra med perspektiver på historien som skaper samtaler og utfordrer etablerte sannheter. Vi skal arbeide slik at fortiden oppleves relevant, relaterbar og verdifull. Vi skal møte personer og fortellinger, fra fortid og nåtid, internt i organisasjonen og utenfra, med verdighet og tydelighet. Vi skal være bevisst vår rolle og vårt ansvar som museum gjennom å etterstrebe ny kunnskap, ved å ha et kritisk blikk på egen virksomhet og gjennom å invitere stadig nye personer og grupper inn i vårt arbeid. SNK skal vise – og utfordre forståelsen av – hva et museum kan og bør være. Og: vi skal bidra til møter mellom mennesker og fortellinger som inspirerer til samtale, refleksjon og samfunnsengasjement. Slik skal vi svare på vår overordnede ambisjon: SNK skal være et museum som bidrar til et livskraftig demokrati.

SNKs verdier

Tankevekkende SNKs museumsopplevelser skal gi nye tanker. Vi skal legge til rette for refleksjon og samtaler gjennom å engasjere, utfordre og pirre folks nysgjerrighet, og ved å være nyskapende i hvilke fortellinger vi formidler og hvordan. Troverdige SNKs samfunnsrolle avhenger av vår troverdighet som museum og kunnskapsinstitusjon. Vi skal derfor alltid vektlegge faglighet, grundighet, etterrettelighet og utvikling. Inviterende SNK skal være et museum hvor man føler seg velkommen. Vi skal være åpne og tilgjengelige, vi skal snakke med folk, ikke til dem og vi skal invitere stadig nye grupper og personer inn på våre arenaer og i vårt arbeid. Uredd SNK skal være uredd i sine valg. Det gjelder hvilke tema vi setter på dagsorden, hvilke stemmer og fortellinger vi retter søkelys mot og hvilke metoder og virkemidler vi tar i bruk. Samfunnsminne SNK skal utforske kulturarvens potensial som inngang til samfunnets mange fortellinger. Dette inkluderer en anerkjennelse av at et objekt aldri har bare én historie, av at museet alene ikke kan fortelle samfunnets historier og av viktigheten av å se materiell og immateriell kulturarv i sammenheng.

SNKs strategiske satsningsområder, de fire s-ene.

Samfunnsminne: SNK skal utforske kulturarvens potensial som inngang til samfunnets mange fortellinger. Dette inkluderer en anerkjennelse av at et objekt aldri har bare én historie, av at museet alene ikke kan fortelle samfunnets historier og av viktigheten av å se materiell og immateriell kulturarv i sammenheng.

Samfunnsstemme: SNK skal både bli mer bevisst sine ytringer og en tydeligere stemme i samfunnsdebatten. Dette må ikke forveksles med at SNK kun skal ha én stemme eller én ytringsform: ytringsfrihet skal prege SNKs arbeid både innad og utad og museumsytringer kan ta mange ulike former. Satsningen er viktig for SNKs synlighet, og for å vise at museer i kraft av sitt samfunnsansvar ikke kan eller skal være nøytrale: de skal være aktive bidragsyttere i den offentlige samtalen.

Samfunnsaktører: SNK skal samarbeide med et bredt spekter av andre samfunnsaktører. Dette innebærer en ambisjon om at samskaping skal være et kjennetegn ved SNKs virksomhet og at vi stadig må utfordre idéen om hvem som er relevante samarbeidspartnere for museene våre.

Samfunnshus: Museene i SNK skal utvikles som møteplasser og arenaer for dialog. Dette innebærer å sette aktuelle og engasjerende tema på dagsorden, å etablere gode interne fellesarenaer og å invitere et bredt spekter av stemmer og grupper inn i museene. Satsningen gjelder både SNKs stedlige og digitale plattformer.

Hovedmålet for SNKs utviklingsplan «Der fortellinger møtes» er å bygge et felles fundament som sikrer en helhetlig, kvalitetspreget og målrettet museumsvirksomhet. Planen inkluderer derfor SNKs felles museumsplattform og strategiske satsningsområder, samt mål og tiltak som skal omsette disse i praksis. I tillegg er utviklingsplanen bygd rundt de fire f-ene norske museer vurderes ut fra: forvaltning, forskning, formidling og fornying. SNK har valgt å behandle de fire f-ene i samme plan. Slik vil vi legge til rette for helhetlig tekning og synergier mellom fagområdene og i forlengelsen av det: faglig kvalitet og dybde. Fornyning har ikke egne mål og tiltak: fornyings- og utviklingsperspektivet er gjennomgående i SNKs planverk.

Utviklingsplan for Levanger Fotomuseum, innhold og varighet.

Utviklingsplanen for avdeling Levanger Fotomuseum i stor grad er prosjektorientert og omtaler ønskede utviklingsretninger. Derfor vil driftsoppgaver som grunnleggende museumsoppgaver i forvaltningen bli underkommunisert, det samme gjelder ulike formidlingstiltak som arrangementer, mindre utstillinger. Disse er reflektert i museets løpende handlingsplan.

Utviklingsplanen gjelder i fire år fra 2022 til og med 2025. Målet er å utvikle Levanger fotomuseums virksomhet i tråd med den overordna utviklingsplanen i SNK Der fortellinger møtes, gjennom de fire satsningsområdene Samfunnsminne, Samfunnsstemme, Samfunnsaktør og Samfunnshus. Avdelingen har som mål å ta i bruk metoder basert på samfunnsdialog og samskaping der det er mulig, naturlig og gavner prosjektet. Levanger fotomuseum er godt kjent med metodikken og museet vil være ekstra bevisst på den i utviklingsplanen.

Demokrati og fotografi

Det er få ting rundt oss som er mer demokratisk fordelt og tilgjengelig enn fotografiet, de aller fleste mennesker er enten konsumenter og produsenter av fotografi, gjerne også begge deler. Fotografiets karakter er at det kan kommunisere over språkbarrierer, det kan være flertydig eller hardtslående, alt etter som. Fotoverdenen er så stor og integrert i hverdagen til de fleste mennesker at det blir nesten ufruktbart i denne sammenhengen å fange betydningen av det i få ord - utover at fotografiet har et eget språk og at forutsetningen for et fungerende demokrati er som kjent at det må være rik mulighet for kommunikasjon og fri ytring.

Hvordan bidra inn i et livskraftig demokrati

Levanger fotomuseum er bevisst sin rolle som samfunnsaktør og bidrar til et livskraftig demokrati på flere områder. En demokratisk praksis er museumsfellesskapet SNKs utstrakte bruk av samfunnsdialog og medskaping som metode i både forvaltning og formidling. Dette implementeres i museets samlingsutvikling- og struktur. Ett perspektiv er at vi mener museets samlinger er dynamiske, de skal ikke ligge stille i magasinene. En demokratisering av samlingen skjer også når vi gjør det mulig for publikum å plukke fotografier fra samlingen ut fra sine egne preferanser. Her vil museet være en fasilitator som eksempelvis på nettstedet Digitalt Museum (digitaltmuseum.no), der Levanger fotomuseum allerede er godt representert. Museets kontakt med nye brukere og yngre målgrupper kan utvikles ved å innlemme fotografier fra samtiden i våre samlinger. Vi ønsker å være bevisste på å inkludere foto fra og av individer eller grupper som sjelden blir hørt og sett slik blir et større mangfold kan bli representert i museet. Vi har som mål at språket i utstillingstekster og fortellinger

skal inkludere og ikke ekskludere, i en anerkjennelse av begrepenes verdi og pedagogiske kraft. Til sist, at publikum inviteres inn som aktive medvirkere er vesentlig for vårt bidrag inn i offentlig samtale og dialog.

Arbeid med utviklingsplanen

Utviklingsplanen skal peke på ønsket retning for museet konkretisert i prosjekt, tiltak og delplaner. Den skal kunne gjennomføres innenfor den ressursrammen vi kjenner til nå. Ikke desto mindre vil det være variabler utenfor museets kontroll. Prosjektmidler kan gå ut, omsøkte få avslag, nye tiltak kan komme inn. Vi vil også peke mot 2025 som kommer til å bli et viktig vendepunkt mot 2030.

Museet arbeidet med utviklingsplanen via idemøter med staben. Gjennom kontakt med samarbeidspartnere i området, som historielag, byantikvar, kulturkontoret, kulturskolen, den politiske ledelsen i Levanger kommune, og lokalt skoleverk som Sund folkehøgskole og Levanger vgs - har museet fått god forståelse til hva som ventes lokalt. Den tradisjonelle forventningen til Fotomuseet har vært som bildeleverandør for gamle Levanger, der museet har lagt til rette for andres bruk og aktivitet utenom produksjon av egne utstillinger og arrangement. Museet har hatt godt ord på seg for å være fotofaglig og lokalhistorisk kompetent med lav terskel for å komme på museet for råd og bistand, med samlingen etter Harald og Per Renbjør og Sverre Bjerkan som viktige komponenter.

Personalressurs og frivillighet

Ved Levanger Fotomuseum er den faste stillingsressursen 2.13%. I tillegg er det tilknyttet en person på VAT på 60%. I planperioden er økonomien ved museet styrket med prosjektmidler. Det gjelder to 3-årige delprosjekt i Kulturrådet, sikringsmidler og prosjektmidler over Talerstolen. Avdelingen samarbeider tett med fagenheten, FVD og øvrige avdelinger i det konsoliderte museet. Museet har kontakt med enkeltpersoner som fra tid til annen jobber frivillig og bidrar med sin kunnskap i registrering og identifiseringer av fotografier i Primus, deltar på arrangement og ulike prosjekt.

En plan for fornying

Etter hvert har vi sett en dreining i forventning, man ser verdien av museet i et byutviklingsperspektiv og som et dokumentasjonssenter for trehusbyen. Museet har mottatt mange signaler om at barn og unge er en viktig målgruppe for museet, her har det skjedd en holdningsendring. I de siste par årene har vi sett et oppsving i interessen for hva Levanger fotomuseum kan bidra med for turister. Det er med andre ord en stigende interesse og engasjement rundt Levanger fotomuseum i Levanger, noe som er svært viktig ikke bare med tanke på lokal formidling og utvikling av besøksstedet, men det er også viktig i det lange løp for museets muligheter til å fylle sin regionale og nasjonale rolle.

Museet inviterte i høst fotofaglige kollegaer fra Maihaugen, Sverresborg, Museene i Sør-Trøndelag og fra UB, NTNU, til innspillsmøte til vår egen utviklingsplan. Utover utviklingsplanen ble det diskutert saker av felles interesse. Et samarbeidsforum for foto i regionen ble satt i gang. Utformingen og avklaringen av Levanger fotomuseum regionale rolle er et sentralt og viktig prosjekt i avdelingens utviklingsplan.

Interessen for det historiske fotografiet er stor. Folk søker etter dokumentasjon av personer, hendelser og steder av ulike grunner. Fotografiet kjenner ingen grenser. Det som er lokalhistorie et sted, er europeisk historie et annet sted, gjenkjennbart og eksotisk på samme tid. Levanger fotomuseum har hatt flere prosjekt i utlandet både utenfor og i EØS samarbeidet, og kommer også fremover å ha som mål og gjennomføre prosjekt også nasjonalt og internasjonalt.

A woman wearing a long, patterned dress and a wide-brimmed hat stands next to a bicycle on a dirt path. She is leaning against a rustic wooden fence. In the background, there is a large wooden barn with a dark roof, surrounded by a field of tall grass and a dense forest of evergreen trees under a blue sky with scattered clouds.

Fokusområder og delplaner for Levanger Fotomuseum i planperioden 2022-25

Levanger Fotomuseum, utvikling av besøksstedet

Prosjektet har som mål og få til en ny og bedre lokalisering av Levanger Fotomuseum som kan gi økt funksjonalitet, bedre synlighet og tilgjengelighet. Målet er at museet kan bli en viktig bidragsyter til byutviklingen i Levanger sentrum, samtidig som det kan vareta sine kjerneoppgaver på en bærekraftig måte. Parallelt skal museet arbeide med å styrke sitt finansielle grunnlag for at dette skal bli mulig både med tanke på tilskudd og økt egeninntjening.

Spørsmål om ny lokalisering av Levanger fotomuseum ble lagt fram på SNKs styremøte i desember 2021 i form av rapport fra arbeidsgruppen som besto av foruten SNK, den politiske ledelsen i Levanger, kulturadministrasjonen og Stiftelsen Levanger Fotomuseum. Styret sluttet seg til konklusjonene i rapporten og museet har i 2022 arbeidet i tråd med styrets vedtak. Saken behandles på nytt på styremøte i september 2022. Museet vil fortsette prosjekteringen i planperioden i forlengelsen av de vedtak som gis.

Levanger Fotomuseum – et Trøndelag Fotomuseum?

Det er et stort behov for ansvars plassering knyttet til de analoge fotografiske samlingene som finnes i norddelen av Trøndelag. I forlengelsen av Levanger Fotomuseums gamle fylkesansvar er prosjektets mål å utforske og klargjøre museets fremtidige overordnede regionale rolle knyttet til dette materialet, i praksis hvordan dette kan avgrensnes eller utvides.

Prosjektets innhold:

- 1) Hvorvidt og hvordan fotografisk materiale utenfor Levanger kommune og SNK eventuelt kan ivaretas og formidles, ulike løsninger.
- 2) Se på frivillighetens rolle i dette feltet.
- 3) Undersøke hvordan en utvidet rolle vil kunne styrke både Levanger Fotomuseums arbeid med tidlig fargefotografi og museets mer utvidede samfunnsrolle.
- 4) Utrede konsekvensene en utvidet rolle vil ha for kompetansebehov, arealbehov og finansieringsbehov for Levanger Fotomuseum.
- 5) Utrede hvordan en best mulig løser oppgaver som magasinering, konservering, digitalisering, registrering og tilgjengeliggjøring, gjennom intern infrastruktur i SNK, i samhandling med regionale

aktører, og med Senter for kulturarvdigitalisering, Nasjonalbiblioteket.

Utformingen og avklaringen av Levanger Fotomuseum regionale rolle er et sentralt og viktig prosjekt i avdelingens utviklingsplan. Arbeide må skje i god kommunikasjon med de konsoliderte museene i fylket og bevaringsinstitusjoner for fotografi som bildesamlingen ved UB. Noen av momentene over er utskilt i egne prosjekt og delplaner beskrevet i utviklingsplanen.

Talerstolsatsningen samfunnsdialog og samskaping i Levanger Fotomuseum

Talerstolsatsningen har betydd mye for Levanger Fotomuseum da museet i 2021 fikk tilført ekstra ressurser på formidlingssida. Det resulterte i spennende prosjekt der vi gjennom samfunnsdialogisk metode involverte nye publikumsgrupper. I første rekke gjaldt det prosjektet Byen og jeg som viser ungdommers egne mobil-bilder fra Levanger. I 2022 er dette prosjekt forlenget til å gjelde seniorer og da med utgangspunkt i den skiftende utstillingen Lys og skygger i Brugata, fortellinger fra et hjørne, som åpnet i mai 2022. To workshoper og intervjuer med seniorer er planlagt. Dersom avdelingen kan få tildelt midler over Talerstolsatsningen vil museet gjerne arbeide med flere av disse i planperioden.

Digital strategi og satsning, tre delplaner

Det er behov for å utforme en strategi for den digitale satsningen på Levanger fotomuseum. Dette er i tråd med målsettingen til den felles utviklingsplanen, der styrking av det digitale feltet er satsningsområde. Vi vil innen planperioden er over ha formulert tre delplaner:

- Delplan 1 digitalt født fotografi, prioriteringer inn i framtida.

Museet har et lite arkiv av digitalt født fotografi som kom inn til museet i forbindelse med Talerstolprosjektet Byen og jeg i 2021. Utover det er museet ikke rustet til å vurdere, eventuelt akseptere og bevare store kvanta av digitalt fødte fotografier i dag. Det blir viktig å holde seg orientert og bygge kompetanse gjennom kontakt med andre fotofaglige institusjoner og arenaer som Fotonettverket, Ekultur og

annet. Museet bør også se på ulike aktuelle samarbeidsformer her som f.eks., det nylig etablerte samarbeidsforumet i Trøndelag oa.

- Delplan 2, konservering og digitalisering av de analoge samlinger, prioritering av samlingene.

Levanger Fotomuseum har pr dato ca. 600 000 negativer, hvorav ca. 55 000 er digitalisert og ca. 20 000 er tilgjengelig på Digitalt Museum og Levanger kommunes kartsider. Til nå har museet gjort alt selv, med hjelp av frivillige og personell på arbeidstrening. Nytt er at senter for kulturarvdigitalisering på Nasjonalbiblioteket har tilbudt museene gratis digitalisering. Levanger Fotomuseum vil i planperioden prioritere samlingene med en ekstern digitalisering som mål. Samlinger som står på vent rundt omkring i Norge er svære og vi må forvente at dette vil ta tid. Museet må fremdeles selv håndtere glassplatesamlinger, foreta konserveringstiltak og registrere bildene slik at de kan publiseres. Vi må forvente at handlingsdelen her vil strekke seg til utover neste planperiode fra 2025, men forhåpentligvis kan noe settes i gang i første periode 2022-25.

- Delplan 3 Digital tilgjengeliggjøring og digital formidling.

Levanger Fotomuseum gjør fotografier tilgjengelig for det meste på Digitalt museum, mens sosiale medier som Instagram og Facebook benyttes for det meste i den digitale formidlingen. Levanger Fotomuseum vil at den nettbaserte tilgjengeliggjøringen og formidlingen kan bli brukt i et samhandlingsperspektiv. Vi ønsker i dette prosjektet å vurdere andre plattformer eller kartløsninger som kan være relevante for museet.

Nasjonaljubileet 2030, nasjonal og internasjonal satsning.

Museet har som hovedmål at innen 2025 skal utviklingen av besøksstedet være fullført. Museet kan da frem mot 2030 til å være enda bedre rustet til å bidra med spennende fagprosjekt i Nasjonaljubileet. Levanger Fotomuseum vil fortsette med nasjonal og internasjonal satsning, men er realistiske på at i denne planperioden er det flere krevende prosjekt med lokalt og regionalt fokus. Det sør-samiske prosjektet, beskrevet under, åpner for kommunikasjon både nasjonalt og nordisk. Det vil helt sikkert under perioden åpne seg muligheter her som museet kan ta stilling til.

Utføring av fagprosjekt i planperioden 2022-25

Alle fagprosjektene er godt forankret og i tråd med den felles utviklingsplanen for SNK Der fortellinger møtes (2021-2024), her nevnes noen av hovedpunktene etter hvert som de tangerer mål og tiltak under de fire s-ene.

Blikk for kjønn – Kjønnsperspektiv i en nyere studiesamling

Kvinneperspektivet er et prioritert område i den felles utviklingsplanen

Levanger fotomuseum er blitt tildelt 3-årige utviklingsmidler fra Kultrådet via Kvinnenettverket i delprosjektet Hvordan portretter blir komponert og objekter avfotografert i perioden 1980-2019, sett fra et kjønnsperspektiv. Noen av de problemstillingene museet vil undersøke er om hvilke fotografiske komposisjoner er innafor med tanke på portrettering av kvinner og menn hver for seg og i ulike konstellasjoner i de ulike periodene fra 70-tallet fram til 2019. Museet har her anledning til å stå fram som relevant med tanke på samtidsperspektivet og med mulighet til samskape med fotografer og publikum som har personlig erfaringsverden fra denne tiden. Tema rundt kjønn og kjønnsidentifikasjon er i høyeste grad aktuelt i samfunnsdebatten og Levanger Fotomuseum har her gode muligheter for å bidra inn i problemstillingene med ny kunnskap som kan engasjere og legge til rette for ytringer. Prosjektet startet opp i 2022 og vil fortsette i planperioden.

Olga Anderson – en kvinnelig fotograf

Museet ønsker å løfte fram fotografen Olga Andersons (1896-1999) profesjonelle liv ved hjelp av hennes produksjon, private bilder og andre kilder. Kvinnelige fotografer er i offentligheten ganske ofte usynliggjort og hun er ikke noe unntak i så måte. Olga Anderson virket på Verdal fra 1918 - 1965 der hun fotograferte og drev fotoforretningen under sin manns navn, Henning Anderson. Et prosjekt vedrørende hennes private bilder er satt i gang med frivillige og etterkommere av hennes far fotografen Lornnts Larsson. Et kveldsarangement dedikert hennes liv og virke blir avviklet høsten 2022. Dette arbeidet er et ledd i en langvarig satsning som omfatter en stor fotosamling på mange tusen bilder som hun og hennes far har etterlatt seg og som Levanger Fotomuseum har ansvar for.

I den felles utviklingsplanen er inkludering, mangfold og vårt samfunnsansvar om å formidle samfunnets mange stemmer understreket. Dette prosjektet vil også åpne for samarbeid med andre utdanningsinstitusjoner og metodisk interessant med tanke på muligheter for samfunnsdialog og deltaking.

Det 3-årige prosjektet med støtte av Kulturrådet, sørsamiske motiv i fotografisamlingen til Levanger Fotomuseum.

Prosjektets hovedformål er å identifisere og kontekstualisere sørsamiske motiver i museets eksisterende samling.

Museet fikk tilslag på prosjektmidler for det sør-samiske prosjektet gjennom museenes Mangfoldnettverk gjennom det større prosjektet Samlingens mange stemmer, der i alt 20 museer deltar med ulike prosjekt. Budsjettet er på kr. 517 000, inklusive egeninnsats, i tillegg er prosjektet tilført en intern forsterkning.

Oslo Museum leder hovedprosjektet. De respektive museene som arbeider med de ulike prosjektene er nylig blitt delt opp i tre faggrupper. Gruppe 1) Revitalisering av samlinger (RES), som også er den største bestående av 8 museer er Levanger Fotomuseum blitt bedt om å lede. Prosjektet dreier seg om å øke kunnskapen rundt sørsamiske motiv i museets fotosamling, og også bidra til aktiv bruk av det sør-samiske språket, et svært lite språk som er ett av de tre offisielle samiske språkene i Norge.

Prosjektet forutsetter medvirkning fra det sørsamiske folket. Vi ønsker en varig effekt gjennom forsterkninger av registreringene, og at tematikken gjøres kjent og formidlet gjennom publiseringer, gjennom samlinger og treff i prosjektperioden, i dialog med den sørsamiske minoriteten som hovedmålgruppe. Fotoformidlingen av det samiske folket i regi av den hvite majoriteten har historisk vært problematisk; kommersiell utnytting, formidling av stereotyper, og dehumaniseringen gjennom den såkalte «raseforskningen», lista er lang. Vårt prosjekt er et bidrag til å gi det samiske folket det mentale eierskapet av bildene tilbake, på deres egne premisser. Gjennom prosjektet vil museet sitte igjen med økt kompetanse på det sørsamiske.

Prosjektet har etablert en rådgivende gruppe bestående av: Representanter fra Saemien-Sijte i Snåsa og Nord Universitet og ressurspersoner fra det sørsamiske miljøet. Prosjektet har engasjert i prosjektet en sørsamisk person som kan tilføre den kulturelle kompetansen prosjektet trenger. Prosjektet er kommet godt i gang og vil løpe i 2 år til.

DKS, og annet kursrettet formidling

I den felles utviklingsplanen heter det at med utgangspunkt i fagfornyelsen skal vi utvikle vår regionale og nasjonale rolle i Den kulturelle skolesekken.

Levanger Fotomuseum satser på pedagogiske opplegg rettet mot siste del av barnetrinnet, ungdomskolen og videregående skole. Museet ønsker i størst mulig grad og legge til rette for egenaktivitet og selvutfoldelse i pakt med elevenes nivå.

Den kulturelle skolesekken, kommunalt tilbud

Levanger Fotomuseum fikk antatt og utført prosjektet Fotojakt for første gang i 2021 og er et tilbud rettet mot 9. klassingene i kommunen. Prosjektet utforsker tidsdybde med utgangspunkt i historiske bilder fra steder i byen. De besøker stedet og fotograferer med mobil, finner svar på spørsmål og presenterer til hverandre gruppevis i ppt-presentasjoner. Fotojakt ble utført også i 2022 og såfremt Levanger kommune ønsker det vil museet fortsette å tilby opplegget i planperioden.

Den kulturelle skolesekken, fylkeskommunalt tilbud videregående skole

En verden i rødt, grønt og blått ble antatt av DKS Trøndelag fylke i 2022, og retter seg mot medier og kommunikasjon samt frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign i Trøndelag. Prosjektet inneholder både historiske og nåtidige komponenter med vekt på fargelære og fargefotografi med stor grad av egenaktivitet. Prosjektet har mottatt mange påmeldinger, i alt 22 klasser og utføres første gang vinteren 2023. Museet ønsker å utvide sitt tilbud til skoler og Den kulturelle skolesekken og vil vurdere dette i lys av museets kapasitet, litt senere i planperioden.

Fotolinja Sund folkehøgskole

Museet har etablert et godt samarbeid med Fotolinja Sund folkehøgskole der elevene har gjort eksperimentelle kvalitetsprosjekt som Takeover på Instagram, rekonstruksjonsprosjekt av historiske fotografier, både fysisk og i fotografi. De fyller også rollen som testgruppe for prosjekt for vgs. Museet vil forsette å kultivere det frivillige samarbeidet med Sund folkehøgskole i planperioden og på sikt søke etter finansieringsløsninger.

Kulturskolen i Levanger

Museet er invitert inn i et samarbeid med Kulturskolen i Levanger som ønsker å tilby både barn og voksne kurs i visuelle kunstarter. Museet har skissert 3 ulike kurs og et samarbeid er startet opp med tanke om å få søke om stimuleringsmidler. Prosjektet ønskes gjennomført i planperioden og dette blir vurdert.

Den kulturelle spaserstokken er i gang - plutselig dukket det opp en norgesmester

DKSS – Den kulturelle spaserstokken

Levanger fotomuseum fikk spørsmål av Levanger kommune om å lage et prosjekt for Den kulturelle spaserstokken. Fotomuseet forteller ble skapt, en bildefortelling med samtale og musikk ble vist på 5 helsehus i kommunen 2022. Kommunen har signalisert at de ønsker dette gjentatt i 2023.

Samarbeid med universitetene

Levanger fotomuseum har innledet et samarbeid med NTNU. Det gjelder i første omgang hvordan vi kan samarbeide med studenter i emnet Eksperter i team og da landsbyen Digital formidling av fortida. Samarbeidet er i startfasen og vurderes til å ha godt potensiale. Vi vil knytte kontakt med NORD Universitet og planlegger konkrete tiltak rundt dette senere i planperioden, anslagsvis 2023-2024.

Samarbeid med Falstad

Museets arkiv etter spesialskolen på Røstad er stadig aktuelt. En bedre dokumentasjon og økt forståelse av denne samlingen er en prioritet for museet. I 2022 har museet og Falstad samarbeidet sammen om en utendørs utstilling på Falstad om institusjonsbarn. Museet skal holde innlegg på Falstad høsten 2022 om nettopp om hvordan jobbe med sårbare tema i museumsformidlingen. Hvordan kan skjulte fortellinger og historier komme fram og hva kan man lære av fotografiet rent kildehistorisk? Vi forventer at Røstad spesialskole er et tema som også kan tas opp senere i planperioden.

Teknologihistorie

Den felles utviklingsplanen omtaler teknologihistorie og håndverk som et viktig punkt.

Det er en kjerneoppgave for Levanger Fotomuseum å kunne formidle fotorelatert teknologi. Dette gjelder særlig arven etter Harald Renbjør, pioner i fargefotografi.

Trefargeprosjektet er et nærlesingsprosjekt som dokumenterer visuelt og beskriver konserveringsstatuser for samlingen av eldre additivt fargefotografi, og også trefargefotografi. Alle platene blir redigitalisert, prosessen bli fotografert og filmet og nye formidlingskopier lages digitalt. Spørsmål om fysisk restaurering og vurderinger rundt det blir også reist. Dette prosjektet vil styrke kunnskapen og sikringen rundt museets aller viktigste samling, samtidig som den vil legge grunnen for nye digitale formidlingsprosjekt, og fotofaglige workshops og annen formidling. Når prosjektet er gjennomført skal museet fortsette med det øvrige additive materiale som Autokrom, Agfa kornraster og Dufaycolor. Alle bildene er av Harald Renbjør.

En produksjon av fagfelleverdert artikkel om deler av museets trefargesamling er publisert i tidsskriftet Photoresearcher i 2022. Den vil også tjene som kompetanseoverføring i forbindelse med naturlig avgang i staben.

Forvaltnings- og sikringsprosjekter

Den felles utviklingsplanen sier at det er et mål at SNK skal bedre oppbevaringsforholdene til sine samlinger. Videre heter det at en skal i planperioden skal få oversikt over samlingene.

Revisjon av samlingen etter firmaet Renbjør.

I 2021 flyttet Levanger Fotomuseum gjenstandsamlingen fra Brannstasjonen i Levanger til planteskolen på Stiklestad. Gjenstandsamlingen består av mange tusen gjenstander med stort og smått. Flyttingen av samlingen aksentuerer behovet for revisjon av samlingen. I kommende og neste planperiode ønsker vi å prioritere en revisjon av samlingen etter firmaet Renbjør. Vi tenker planlegging og valg av verktøy og metode vil skje kommende planperiode med iverksettning fra 2025. Dette prosjektet er i tråd med forventningene om at avdelingene skal oppnå oversikt over samlingene.

Nytt fotomagasin

Avdeling Levanger Fotomuseum fikk tildelt interne midler til å etablere et fotomagasin i 2021. Prosjekteringen av klimatisert fotomagasin ble startet opp samme år og det ble opprettet en arbeidsgruppe bestående av foruten Levanger Fotomuseum, Fagenheten og FVD seksjonen. Prosjektet har leid inn ekstern byggfaglig ekspertise. Pr dato er fotomagasinet i ferd med å ferdigstilles og innredning og innflytting kommer godt i gang i løpet av høsten 2022. Hele fotosamlingen til museet samlokaliseres der. Prosjektet utgjør et stort løft for Levanger Fotomuseum. Selve flyttingen vil også aktualisere behov for revisjon av samlingene og oppgradering av gjenfinningssystemer.

Kjemilaboratoriet

Avdelingens sikringsplan for 2021 påpekte behovet for en bedre sikring av Harald Renbjørs kjemilaboratorium. Avdelingen fikk da overført interne midler for dokumentasjon av laboratoriet slik at en bedre kunne være i stand til å planlegge tiltak.

Arbeider med kjemilaboratoriet løper nå og innebærer både utarbeiding av inventarliste (stoffkartotek) og fotografering av hvert enkelt objekt. Museet har leid inn person med kjemikkompetanse på timebasis, men foretar fotograferingen selv. Prosjektet har også fått faglig støtte av yrkeshygieniker fra HMS Agenda og fagpersoner på NTNU. Museet har under arbeidet fått økt kompetanse i relevant HMS og generelt blitt mer bevisste. Museet har investert i sikkerhetsutstyr bl.a. og et godt portabelt avtrekk. Fotograferingen vil gjøre det mulig å formidle laboratoriet uten å måtte gå inn fysisk.

Arbeidsområder som må reduseres i planperioden

I utviklingsplanen finnes det flere prosjekt som er omfattende og krevende for museet. Levanger fotomuseum har de siste årene gjennomsnittlig gjort ca. 2000 bilder tilgjengelig på nett i året. Museet vil i planperioden måtte redusere digitalisering. Museet har hatt et jevnlig samarbeid med NAV, og andre aktører med å ta inn personer på arbeidsmarkedstiltak. Disse bidrar inn i museet, men tiltaksarbeid er oppmerksomhetsskrevende. Dette er ikke museets kjerneoppgave, selv om det er samfunnstjenlig. Museet bør være realistiske i sine vurderinger i ønsker om praksisplasser i planperioden. Praksisstudenter fra Arkivutdanningen ved bachelorstudiet på NTNU har vært jevnlig brukere av museet. Studentene er i en uke, hvilket er inspirerende for egen stab, men gir liten mulighet for selvstendig arbeid som monner. Museet må derfor hver gang vurdere om vi har kapasitet sett i forhold til hvor langt studentene er kommet i utdanningsløpet og hvor lenge de kan bli. Bachelorstudiet på NTNU er også et godt kontakt for videre rekruttering av studenter enten i videre studier eller i prosjekt, så avdelingen vil bestrebe seg på å imøtekomme studiets behov ut fra kapasiteten som finnes i museet.

LEVANGER FOTOMUSEUM
2022, Aud Åse Reitan

